

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

LPO.410.25.3.2023

Pan
Miłosz Michalski
Naczelnik
Urzędu Skarbowego Poznań - Jeżyce
ul. Strzelecka 2/6
61-845 Poznań

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/010 – Zmiany podatkowe w ramach Polskiego Ładu oraz tarcz antyinflacyjnych.

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Jednostka kontrolowana

Urząd Skarbowy Poznań – Jeżyce, 61-845 Poznań, ul. Strzelecka 2/6 (dalej także: US)

Kierownik jednostki kontrolowanej

Miłosz Michalski, Naczelnik Urzędu Skarbowego Poznań - Jeżyce od 19 stycznia 2019 r. (dalej także: Naczelnik)

(akta kontroli str. 3)

Zakres przedmiotowy kontroli

1. Przygotowanie do wdrożenia przepisów ustawy z 29 października 2021 r. (Polskiego Ładu).
2. Realizacja przez naczelnika urzędu skarbowego wybranych działań, w tym dotyczących rozliczenia zeznań za 2022 r., dokonywania nabycia sprawdzającego oraz wykorzystania instytucji tymczasowego zajęcia ruchomości.

Okres objęty kontrolą

Od 1 stycznia 2021 r. do 30 czerwca 2023 r. (dalej: okres objęty kontrolą), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie oraz danych za okresy wcześniejsze lub późniejsze mające bezpośredni związek z badanym zagadnieniem.

Podstawa prawna

art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹

Jednostka przeprowadzająca kontrolę

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura NIK w Poznaniu

Kontroler

Tomasz Nowiński, doradca prawny - upoważnienie do kontroli nr LPO/123/2023 z dnia 14 lipca 2023 r.

(akta kontroli str. 1)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Pracownikom Urzędu Skarbowego Poznań - Jeżyce zapewniono możliwość odbycia szkoleń dotyczących przygotowania do wdrożenia przepisów ustawy z dnia 29 października 2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw³. Jedno związane z tym szkolenie odbyło się w grudniu 2021 r., pozostałe w formie webinarów przygotowanych przez Ministerstwo Finansów oraz przez Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu, od stycznia do kwietnia 2023 r., tj. już po wejściu w życie zmian podatkowych wprowadzonych przez Polski Ład.

W Urzędzie prawidłowo weryfikowano poprawność złożonych za 2022 r. zeznań podatkowych z wykazaną nadpłatą podatku do zwrotu i w przypadku wykrycia błędów zawiadamiano podatników o konieczności złożenia odpowiednich korekt (wytypowana do badania próba wynosiła 24 sprawy). Terminowość dokonywanych zwrotów nadpłat podatku była monitorowana przez wyznaczonych do tego pracowników US. W 2022 r. wystąpiło jednak 6 (na 44.881 dokonanych zwrotów) nieusprawiedliwionych okolicznościami zewnętrznymi przypadków zwrócenia podatnikom nadpłaty podatku po upływie terminów określonych w art. 77 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa⁴ co skutkowało wypłaceniem tym podatnikom odsetek za opóźnienie w przekazaniu nadpłaty, w kwocie łącznej 150 zł.

W okresie objętym kontrolą do US wpłynęły trzy protokoły tymczasowego zajęcia ruchomości. Naczelnik prawidłowo i w ustawowo określonym terminie po wpłynięciu do US tych protokołów wydawał postanowienia w sprawie zatwierdzenia tymczasowego zajęcia ruchomości w całości.

Prawidłowo realizowano czynności związane z nabyciem sprawdzającym, dokonując w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 30 czerwca 2023 r. 124 nabyć sprawdzających, w następstwie których wymierzono 63 grzywny w łącznej wysokości 86.800 zł (do 31 lipca 2023 r. wyegzekwowano 93,5% tej kwoty).

Stwierdzono jednak nieprawidłowość w toku tych postępowań, polegającą na niewskazywaniu w wydawanych pracownikom US zleceniach tego nabycia limitu środków funduszu nabycia sprawdzającego do wykorzystania w zlecanym nabyciu, który to obowiązek wynikał z § 5 zarządzenia Ministra Finansów z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie funduszu nabycia sprawdzającego⁵.

Urząd osiągnął wyznaczone przez Dyrektora IAS wartości mierników dotyczących weryfikacji realizacji obowiązku ewidencjonowania obrotu przy wykorzystaniu kasy rejestrującej oraz wydawania paragonów fiskalnych w drodze nabycia sprawdzającego.

Wyżej opisane dwie nieprawidłowości nie miały istotnego wpływu na prawidłowość realizacji przez Naczelnika Urzędu Skarbowego Poznań – Jeżyce zadań objętych kontrolą NIK.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz.U. poz. 2105, dalej: Polski Ład

⁴ Dz.U. z 2022 r., poz. 2651 ze zm., dalej: Ordynacja podatkowa.

⁵ Dz.U. MF z 2021 r., poz. 17 ze zm., dalej: zarządzenie MF w sprawie funduszu nabycia sprawdzającego.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR 1. Przygotowanie do wdrożenia przepisów ustawy z 29 października 2021 r. (Polskiego Ładu).

Opis stanu faktycznego

W związku z wejściem w życie przepisów Polskiego Ładu dla pracowników Urzędu zorganizowane zostały szkolenia – część z nich potwierdzana była listami uczestnictwa, część była dobrowolna i udział w nich nie był odnotowywany.

W okresie od grudnia 2021 r. do kwietnia 2022 r. 70 pracowników US, potwierdzając swoje uczestnictwo, brało 160 razy udział w 19 tematach szkoleniowych. Szkolenia te odbywały się on-line (część w postaci seminarium internetowego). Jedno z tych szkoleń odbyło się w 2021 r., pozostałe od stycznia (w tym miesiącu udział w szkoleniu wzięło 119 osób) do kwietnia 2022 r. (w tym miesiącu udział w szkoleniu wzięła jedna osoba). W szkoleniach brali udział głównie pracownicy: Działu Czynności Analitycznych i Sprawdzających, Działu Obsługi Bezpośredniej oraz Referatu Kontroli Podatkowej. Tematyka szkoleń, oprócz bezpośredniego odniesienia do Polskiego Ładu, dotyczyła także zmian w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych, w ustawie o podatku dochodowym od osób prawnych, w ustawie o podatku od towarów i usług oraz obowiązków płatnika w 2022 r.

(akta kontroli str. 5-9, 15-75)

W dniu 5 stycznia 2022 r. pracownikom US przekazany został e-mail informujący o udostępnieniu w Systemie Zdalnej Edukacji Resortu Finansów ATENA2 pięciu szkoleń w zakresie „Polskiego Ładu” i zalecający odbycie do końca stycznia 2022 r. szkoleń „przez wszystkich pracowników, u których prawidłowa realizacja zadań wymaga znajomości tematyki Polskiego Ładu”. Naczelnik wskazał ponadto, że w okresie od 17 do 21 stycznia 2022 r. zorganizowano szkolenia wewnętrzne, w ramach których przeszkolonych zostało 97 pracowników, a informacje na temat dostępnych szkoleń lub webinarów organizowanych przez podmioty zewnętrzne (np. Izbę Administracji Skarbowej w Poznaniu, Krajową Szkołę Skarbowości) przekazywane były pracownikom w formie zaproszeń lub linków do telekonferencji za pośrednictwem wiadomości e-mail lub przez kancelaryjny System Zarządzania Dokumentami (SZD).

(akta kontroli str. 171-175)

Jak wyjaśnił Naczelnik, analiza potrzeb szkoleniowych w okresie poprzedzającym wejście w życie Polskiego Ładu nie miała charakteru sformalizowanego. Z uwagi na specyfikę funkcjonowania urzędu, wynikającą m.in. z jego wielkości i spłaszczonej struktury organizacyjnej, a co za tym idzie - skróconego i prostego przepływu informacji na poszczególnych poziomach zarządczych, przedstawienie i omówienie potrzeb szkoleniowych (a w ujęciu ogólnym - wszelkich kwestii budzących wątpliwości w codziennej pracy) zasadniczo odbywało się w ramach spotkań bezpośrednich, narad bieżących, spotkań kadry kierowniczej i bieżącej informacji zwrotnej. Potrzeby w sprawie usprawnienia przebiegu lub uzupełnienia zakresu szkoleń związanych z wdrożeniem „Polskiego Ładu” nie były zgłaszane do Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu, natomiast problematyka szkoleń poruszana była w trakcie licznych telekonferencji organizowanych przez Dyrektora IAS z udziałem naczelników urzędów skarbowych województwa wielkopolskiego. W ich trakcie przekazywane były informacje na temat przygotowywanych i planowanych szkoleń, w tym szkoleń organizowanych we własnym zakresie przez IAS, zwykle w formie webinarów lub telekonferencji.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Pracownikom US zapewniono możliwość odbycia szkoleń dotyczących przygotowania do wdrożenia przepisów Polskiego Ładu. Szkolenia te rozpoczęły się w grudniu 2021 r., lecz zdecydowana większość z nich odbywała się od stycznia do kwietnia 2022 r., tj. już po wejściu w życie zmian podatkowych wprowadzonych przez Polski Ład. Były to w większości webinary przygotowane przez Ministerstwo Finansów, a także przygotowane i zlecane przez Dyrektora IAS w Poznaniu. Naczelnik nie dokumentował prowadzonych analiz potrzeb szkoleniowych pracowników.

OBSZAR

2. Realizacja przez naczelnika urzędu skarbowego wybranych działań, w tym dotyczących rozliczenia zeznań za 2022 r., dokonywania nabycia sprawdzającego oraz wykorzystania instytucji tymczasowego zajęcia ruchomości

2.1. W 2023 r. z tytułu zobowiązań podatkowych za 2022 r.⁶ do US wpłynęło 61.769 zeznań z wnioskowaną kwotą nadpłaty podatku do zwrotu, z tego: 53.858 formularzy PIT-37 (53.254 w formie elektronicznej i 599 w formie papierowej), 5.271 formularzy PIT-36 (5.100 w formie elektronicznej i 171 w formie papierowej), 1.353 formularze PIT-28 (1.285 w formie elektronicznej i 64 w formie papierowej) oraz 1.287 formularzy PIT-36L (1.276 w formie elektronicznej i 10 w formie papierowej). W 2022 r.⁷ było to: 44.520 ogółem zeznań podatkowych z wnioskowaną kwotą nadpłaty podatku do zwrotu, z tego: 36.964 formularzy PIT-37 (36.798 w formie elektronicznej i 166 w formie papierowej), 4.440 formularzy PIT-36 (4.290 w formie elektronicznej i 150 w formie papierowej), 2.103 formularze PIT-36L (2.084 w formie elektronicznej i 19 w formie papierowej), 981 formularzy PIT-28 (978 w formie elektronicznej i 3 w formie papierowej), trzy formularze PIT-36LS (w formie elektronicznej) oraz dwa formularze PIT-38 (w formie elektronicznej).

W relacji do zeznań z wnioskowaną kwotą nadpłaty podatku do zwrotu za 2021 r., liczba takich zeznań za 2022 r. wzrosła o 38,7%. Największy wzrost dotyczył zeznań złożonych na formularzach PIT-37 i wyniósł 46,4%.

(akta kontroli str. 265-267)

2.2. W zbadanej próbie 24 zeznań podatkowych złożonych w 2023 r. (tj. za 2022 r.), w których podatnicy wykazali nadpłatę podatku do zwrotu i które zawierały błędy dotyczące zaliczek⁸ stwierdzono, że:

- zeznania te składane były przez podatników w okresie od 15 lutego do 29 kwietnia 2023 r.,
- podatników wzywano do skorygowania zeznania zarówno w formie telefonicznej jak i pisemnie – pocztą (w trzech przypadkach kontaktowano się z podatnikiem kilkakrotnie, najpierw telefonicznie, później pisemnie),
- we wszystkich przypadkach wezwano podatników do złożenia korekty zeznania w terminie do 45⁹ dni od daty wpływu deklaracji,

⁶ Według stanu na dzień 30 czerwca 2023 r.

⁷ Według stanu na dzień 30 czerwca 2022 r.

⁸ Tzw. BZ – błędnie wykazane zaliczki. Inne błędy związane z danymi zawartymi w zeznaniu oznaczano jako BD.

- korektę podatnicy składali od tego samego dnia gdy otrzymali wezwanie do (w skrajnych dwóch przypadkach) 53 i 58 dni od otrzymania wezwania,
- wykazane w zeznaniach kwoty do zwrotu mieściły się w przedziale od 2.038 zł do 139.266 zł¹⁰,
- w 15 przypadkach, po skorygowaniu zeznania kwota podatku do zwrotu uległa zmniejszeniu, w 6 zwiększeniu, a w jednym po złożeniu przez podatnika dwóch korekt zeznanie nadal nie było prawidłowe,
- zwrot nadpłaty podatku następował po upływie od 5 do (w skrajnym przypadku) 143 dni (podatnik składał dwukrotnie korekty zeznania) od dnia złożenia zeznania.

(akta kontroli str. 271-297, 305,307-317)

W 2023 roku nie wystąpiły przypadki nieterminowego zwrotu nadpłaty podatku¹¹.

(akta kontroli str. 267)

W 2022 r. w 11 przypadkach zeznań z wnioskowaną kwotą podatku do zwrotu¹², podatek ten zwrócony został po upływie ponad 45 dni w przypadku złożenia zeznania w formie elektronicznej oraz ponad 90 dni w przypadku złożenia zeznania w formie papierowej. Z tego tytułu podatnikom wypłacone zostały odsetki za zwłokę w kwocie łącznej 215 zł. W pięciu przypadkach odsetki za opóźnienie w przekazaniu nadpłaty w łącznej kwocie 65 zł wypłacone zostały podatnikom z przyczyn niezależnych od pracowników Urzędu. Dalszy opis odnośnie pozostałych sześciu przypadków w sekcji „stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 271, 544-547)

Monitorowanie terminowości dokonywanych zwrotów nadpłat podatku realizowane było w Dziale Rachunkowości US przez jego kierowniczkę i dwóch wyznaczonych pracowników, poprzez codzienne generowanie i analizowanie raportu z systemu Poltax 2b Plus zawierających m.in. dane o dacie złożenia deklaracji i kwocie wnioskowanego zwrotu oraz terminie na jego dokonanie.

Zastępca Naczelnika wyjaśnił, że na podstawie informacji od pracowników Działu Rachunkowości o stanie realizacji zwrotów podejmował decyzje o ilości osób niezbędnych do terminowego realizowania zwrotów. Podkreślił ponadto, że w przypadku ujawnienia nieterminowej realizacji zwrotu nadpłaty US zobowiązany jest do poinformowania organu nadzoru w terminie 3 dni roboczych od dnia wystąpienia takiej sytuacji (wytyczne Dyrektora Administracji Skarbowej w Poznaniu z dnia 13 lipca 2020 roku, znak sprawy 3001-ION.4020.45.2020).

(akta kontroli str. 174-175)

2.3. W okresie od 1 stycznia 2022 r. do 30 czerwca 2023 r. pracownicy US dokonali 124 nabyć sprawdzających. W I kwartale 2022 r. było to 21 nabyć, w drugim kwartale 23 nabycia oraz w I kwartale 2023 r. 80 nabyć. Z tego 36 nabyć sprawdzających dokonano w wyniku informacji zewnętrznych pozyskanych: przez Krajowy Telefon Interwencyjny KAS (16 informacji), wpływających pocztą elektroniczną i tradycyjną (10 informacji) oraz dwukrotnie na zlecenie Dyrektora IAS w Poznaniu. Zlecenia te dotyczyły akcji terenowych w miejscu zbiorowego handlu (targowiska) w Poznaniu, a nabyć sprawdzających dokonano w terminach wyznaczonych w zleceniu, tj. 24 września oraz 2 grudnia 2022 r. (odpowiednio: 7

⁹ Ustawowy termin zwrotu podatku dla deklaracji złożonych w formie elektronicznej

¹⁰ Z czego: 10 zeznań z kwotą nadpłaty wynoszącą od 2 tys. zł do 5 tys. zł; 5 zeznań z kwotą nadpłaty wynoszącą od 20 tys. zł do 50 tys. zł; 4 zeznania z kwotą nadpłaty wynoszącą od 50 tys. zł do 100 tys. zł; 5 zeznań z kwotą nadpłaty wynoszącą ponad 100 tys. zł.

¹¹ Dotyczy roku podatkowego 2022.

¹² Dotyczy roku podatkowego 2021.

oraz 3 nabycia).

Spośród dokonanych w I półroczu 2022 r. 21 nabyć sprawdzających, cztery zakończyły się sporządzeniem notatki służbowej natomiast 17 protokołem. Cztery protokoły (19% ze spraw w tym okresie) sporządzone zostały w związku ze stwierdzeniem nieprawidłowości, o których mowa w art. 94t ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej¹³, w związku z czym nałożono na podatników cztery grzywny w łącznej kwocie 3.500 zł (według stanu na 31 lipca 2023 r. całość została zapłacona lub wyegzekwowana).

Spośród dokonanych w II półroczu 2022 r. 23 nabyć sprawdzających, cztery zakończyły się sporządzeniem notatki służbowej natomiast 19 protokołem. Piętnaście protokołów (65,2 % ze spraw w tym okresie) sporządzonych zostało w związku ze stwierdzeniem nieprawidłowości, o których mowa w art. 94t ust.1 pkt 1 ustawy o KAS, w związku z czym nałożono na podatników 15 grzywnien w łącznej kwocie 20.700 zł (według stanu na 31 lipca 2023 r. zapłacono lub wyegzekwowano 20.684 zł, tj. 99,9% należności).

Spośród dokonanych w I półroczu 2023 r. 80 nabyć sprawdzających, 24 zakończyły się sporządzeniem notatki służbowej natomiast 56 protokołem. Czterdzieści cztery protokoły (55% ze spraw w tym okresie) sporządzone zostały w związku ze stwierdzeniem nieprawidłowości, o których mowa w art. 94t ust.1 pkt 1 ustawy o KAS, w związku z czym nałożono na podatników 44 grzywny w łącznej kwocie 62.600 zł (według stanu na 31 lipca 2023 r. zapłacono lub wyegzekwowano 56.986 zł, tj. 91% należności).

(akta kontroli str. 407, 409, 411-423)

Z dokonanych w kontrolowanym okresie nabyć sprawdzających 71% (88 nabyć) zostało wytypowanych przez pracowników US w wyniku analiz wewnętrznych, a 29% (36 nabyć) zostało podjęte w wyniku informacji zewnętrznych. Dokonywanie nabyć sprawdzających odbywało się niezwłocznie po wytypowaniu lub pozyskaniu informacji zewnętrznej¹⁴, a w przypadku zlecenia Dyrektora IAS w Poznaniu, we wskazanym terminie¹⁵.

W zbadanych 36 przypadkach nabyć sprawdzających¹⁶ podjętych po uzyskaniu informacji zewnętrznej:

- w 9 przypadkach sporządzono notatkę, a w 27 protokół z czynności według wzorów zawartych w wytycznych Szefa KAS w sprawie nabycia sprawdzającego¹⁷; w 30 przypadkach dokumenty te zawierały wszystkie wymagane informacje¹⁸,
- w 6 przypadkach (jedna notatka i pięć protokołów) nie została wskazana kwota VAT dla towaru będącego przedmiotem nabycia sprawdzającego (w notatce i trzech protokołach zamieszczono adnotacje o braku kasy rejestrującej i prowadzeniu ewidencji sprzedaży); Naczelnik wyjaśnił, że w czterech przypadkach podmioty weryfikowane w ramach zleceń terenowych nabyć sprawdzających korzystały ze zwolnienia z podatku od towarów i usług,

¹³ Dz.U. z 2023 r., poz. 615 ze zm., dalej: ustawa o KAS

¹⁴ Tj. przed upływem jednego miesiąca, a w przypadku informacji pochodzącej z KTI KAS – pięciu dni roboczych.

¹⁵ Pierwsze zlecenie dotyczyło nabyć sprawdzających przeprowadzonych 24 września 2022 r. we wskazanym miejscu zbiorowego handlu w Poznaniu, a drugie zweryfikowania w dniu 2 grudnia 2022 r. wykonywania obowiązków przez czterech wskazanych podatników prowadzących punkty sprzedaży w tym miejscu, u których przeprowadzono nabycia (jednego z nich ukarano grzywną w wysokości 2000 zł).

¹⁶ Wartość nabywanego towaru lub usługi w żadnym z objętych badaniem 36 przypadków nie przekraczała 200 zł.

¹⁷ Wytyczne w sprawie nabycia sprawdzającego wydane przez Szefa KAS z dnia 31 grudnia 2021 r. (dalej: wytyczne w sprawie nabycia sprawdzającego).

¹⁸ Dane, które powinny zawierać notatka i protokół z nabycia sprawdzającego określone zostały w: art. 94 s ust. 1 i art. 94t ust. 2 ustawy o KAS.

a w dwóch kontrolowani nie zaewidencjonowali sprzedaży ani nie wygenerowali paragonu fiskalnego i z uwagi na brak dokumentu źródłowego nie wyszczególniono podatku VAT w protokole z nabycia (każdemu z tych dwóch podatników została wymierzona grzywna w wysokości 2000 zł),

- nałożono 25 grzywien na łączną kwotę 35.800 zł (zobowiązani wpłacili lub wyegzekwowano 33.784 zł, nie wpłynęła kwota mandatu w wysokości 2.000 zł wymierzonego 11 maja 2023 r.),
- każde nabycie sprawdzające poprzedzone zostało zleceniem sporządzonym według wzoru zawartego w wytycznych Szefa KAS w sprawie nabycia sprawdzającego, zawierającym wszystkie wymagane informacje oprócz wskazania w 30 zleceniach, dotyczących nabyć dokonywanych w okresie od lipca 2022 r. do czerwca 2023 r., limitu środków funduszu do wykorzystania w zlecanym nabyciu sprawdzającym o czym szerzej w sekcji „stwierdzone nieprawidłowości”,
- każdy z pracowników US dokonujących nabyć sprawdzających posiadał stałe upoważnienie Naczelnika US do dokonywania takiego nabycia, zawierające wszystkie wymagane informacje¹⁹.

(akta kontroli str. 419-423, 427-541)

2.4. W okresie od 1 stycznia 2022 r. do 30 czerwca 2023 r. do US wpłynęły trzy protokoły tymczasowego zajęcia ruchomości (dalej: TZR), z czego jeden w II półroczu 2022 r. oraz dwa w I półroczu 2023 r.:

- 1) protokół z dnia 4 listopada 2022 r. dotyczył towaru o wartości 2647,90 USD (10 kompletów szyb samochodowych) i został sporządzony przez Mazowiecki Urząd Celno-Skarbowy w Warszawie. Jako podstawę jego sporządzenia wskazano, że wobec podatnika, którego towar zajęto wydanych zostało przez Naczelnika US 11 tytułów wykonawczych na łączną kwotę 457.177,97 zł,
- 2) protokół z dnia 23 stycznia 2023 r. dotyczył towaru o wartości 18.073,71 EUR (401 m² podłogi dwuwarstwowej) i został sporządzony przez Dolnośląski Urząd Celno-Skarbowy we Wrocławiu. Jako podstawę jego sporządzenia wskazano, że wobec podatnika, którego towar zajęto wydanych zostało przez Naczelnika US 12 tytułów wykonawczych na łączną kwotę 40.789,75 zł,
- 3) protokół z dnia 3 marca 2023 r. dotyczył towaru o wartości 876 USD (100 sztuk tarczy stalowych do cięcia płytek gresowych) i został sporządzony przez Mazowiecki Urząd Celno-Skarbowy w Warszawie. Jako podstawę jego sporządzenia wskazano, że wobec podatnika, którego towar zajęto wydanych zostało przez Naczelnika US 9 tytułów wykonawczych na łączną kwotę 20.894,46 zł.

Każdy z tych protokołów sporządzony został na formularzu określonym przez Szefa Krajowej Administracji Skarbowej²⁰, w który wpisano wszystkie niezbędne dane²¹, tj.: pełne oznaczenie zobowiązanego, oznaczenie organu egzekucyjnego, numery tytułów wykonawczych oraz kwoty na jakie one opiewały wraz z łączną kwotą należności, wyszczególnienie i opis zajętych ruchomości, adnotację o nieobecności zobowiązanego przy zajęciu i wysłaniu do niego protokołu pocztą, podpisy innych

¹⁹ Dane, które powinny być zawarte w stałym upoważnieniu określone zostały w art. 94m ust. 2 ustawy o KAS.

²⁰ Wzór ten, zawierający rubryki na poszczególne dane określone w art. 94zb ust 2 ustawy o KAS oraz pouczenia dla zobowiązanego i dozorca, stanowił załącznik nr 1 do Wytycznych w sprawie tymczasowego zajęcia ruchomości, (wersja 1.3 z września 2022 r.) wydanych do użytku służbowego przez Szefa Krajowej Administracji Skarbowej.

²¹ Dane, które powinien zawierać protokół TZR określone zostały w art. 94zb ust. 2 ustawy o KAS.

osób uczestniczących przy sporządzaniu protokołu, podpis i stanowisko funkcjonariusza wraz z nazwą naczelnika urzędu skarbowego dokonującego zajęcia, wskazanie dozorcę u którego pozostawiono zajęte ruchomości z jego podpisem potwierdzającym otrzymanie protokołu w dacie jego sporządzenia, a także wskazanie miejsca przechowywania zajętych ruchomości.

(akta kontroli str. 425, 563-636)

Wszystkie trzy tymczasowe zajęcia ruchomości zostały zatwierdzone przez Naczelnika US w całości postanowieniami wydanymi przed upływem 96 godzin od chwili spisania protokołu tymczasowego zajęcia ruchomości przez funkcjonariusza dokonującego tego zajęcia (w pierwszym z ww. przypadków drugiego, a w pozostałych dwóch przypadkach trzeciego dnia od sporządzenia protokołu). Przed wydaniem postanowień o zatwierdzeniu TZR sprawdzano: aktualność obowiązku oraz ewentualność odroczenia lub rozłożenia na raty spłaty należności pieniężnych, fakt podlegania zajętych ruchomości egzekucji oraz poprawność sporządzenia protokołu TZR.

(akta kontroli str. 565-568, 587-588617-625)

W przypadku TZR opisanego wyżej w punkcie pierwszym, do dnia 31 lipca 2023 r. od zobowiązanego uzyskano wpłaty w kwocie 424.298,03 zł co stanowiło 92,8% kwoty objętej tytułami wykonawczymi (w okresie pomiędzy sporządzeniem protokołu TZR a jego zatwierdzeniem nie było wpłat) i w dniu 20 grudnia 2022 r. poinformowano zobowiązanego oraz dozorcę o wygaśnięciu TZR i możliwości wydania towaru właścicielowi.

W przypadku TZR opisanego wyżej w punkcie drugim, do dnia 31 lipca 2023 r. od zobowiązanego uzyskano całkowitą spłatę kwoty objętej tytułami wykonawczymi (w okresie pomiędzy sporządzeniem protokołu TZR a jego zatwierdzeniem nie było wpłat) i w dniu 10 lutego 2023 r. poinformowano zobowiązanego oraz dozorcę o wygaśnięciu TZR i możliwości wydania towaru właścicielowi

W przypadku TZR opisanego wyżej w punkcie trzecim, do dnia 31 lipca 2023 r. od zobowiązanego nie uzyskano żadnej spłaty kwoty objętej tytułami wykonawczymi, w dniu 26 lipca 2023 r. Naczelnik zwrócił się do Urzędu Skarbowego Warszawa Bemowo jako organu rekwizycyjnego, zlecając wykonanie w drodze pomocy prawnej czynności egzekucyjnych w odniesieniu do towaru objętego TZR.

(akta kontroli str. 425, 563, 583, 629)

2.5. W Planach działalności Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu na lata 2022 oraz 2023 określone zostały kierunki, cele i obszary działalności, w których ustalono wartości mierników do osiągnięcia przez poszczególne urzędy skarbowe.

Dla US Poznań – Jeżyce w ramach celu: „Uszczelnianie systemu podatkowego” określono planowaną wartość miernika: „weryfikacja realizacji w 2022 r. obowiązku ewidencjonowania obrotu przy wykorzystaniu kasy rejestrującej oraz wydawania paragonów fiskalnych” na poziomie 808 podatników zweryfikowanych w zakresie tego obowiązku. Na koniec 2022 r. osiągnięty przez US miernik wynosił 840 podatników.

W 2023 r. dla US Poznań – Jeżyce na koniec I półrocza, w ramach celu: „Wzrost skuteczności i efektywności poboru należności podatkowych w wyniku działalności pionu kontroli KAS”, określono planowaną wartość dla dwóch mierników:

- „Weryfikacja realizacji obowiązku ewidencjonowania obrotu przy wykorzystaniu kasy rejestrującej oraz wydawania paragonów fiskalnych w trybie nabycia

sprawdzającego”, w którym wartość miernika określono na poziomie 70 punktów sprzedaży towarów lub usług w zakresie tego obowiązku. W opisie konstrukcji wskaźnika wskazano, że dla jego obliczenia należy przyjąć działania prowadzone w jednym punkcie sprzedaży, a jeżeli wskaźnik określony liczbowo nie został wykonany, to uznaje się go za osiągnięty w przypadku co najmniej 25% skuteczności działań. Na koniec I półrocza 2023 r. osiągnięty przez US miernik wynosił 80 punktów sprzedaży, w tym 44 weryfikacje były skuteczne, co stanowiło 55% ogółu przeprowadzonych.

- „Weryfikacja realizacji obowiązku ewidencjonowania obrotu przy wykorzystaniu kasy rejestrującej oraz wydawania paragonów fiskalnych w trybie czynności mandatowych” określono na poziomie 128 punktów sprzedaży towarów lub usług w zakresie tego obowiązku. W opisie konstrukcji wskaźnika wskazano, że dla jego obliczenia należy przyjąć działania prowadzone w jednym punkcie sprzedaży, a jeżeli wskaźnik określony liczbowo nie został wykonany, to uznaje się go za osiągnięty w przypadku co najmniej 25% skuteczności działań. Na koniec I półrocza 2023 r. osiągnięty przez US miernik wynosił 131 punktów sprzedaży, w tym 34 weryfikacje były skuteczne, co stanowiło 26% ogółu przeprowadzonych.

(akta kontroli str. 637-678)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości.

1. W 30 spośród 36 zbadanych zleceniach nabycia sprawdzającego dotyczących takich nabyć dokonywanych w okresie od stycznia 2022 r. do czerwca 2023 r., bezpośredni przełożony pracownika mającego dokonać nabycia nie określał limitu środków funduszu nabycia sprawdzającego do wykorzystania w zlecanym nabyciu, pomimo że obowiązek taki wynikał z § 5 zarządzenia MF w sprawie funduszu nabycia sprawdzającego²².

Naczelnik wyjaśnił, że pismem z dnia 11 stycznia 2022 r. przekazano do US „wytyczne w sprawie nabycia sprawdzającego” z 31 grudnia 2022 r., w których ustalono wzór zlecenia takiego nabycia obejmujący pozycję: „limit środków dla zlecenia”. Z dniem 1 lipca 2022 r. wdrożono produkcyjnie moduł nabyć sprawdzających w systemie ZISAR-PLUS, który systemowo generuje zlecenie nabycia sprawdzającego, natomiast w szablonie nie ma pozycji dotyczącej limitu środków pieniężnych. Jednocześnie Dyrektor IAS w Poznaniu przekazał do stosowania „wytyczne w zakresie obsługi nabycia sprawdzającego w SYSTEMIE ZISAR-PLUS”, zgodnie z którymi obowiązek wskazania kwoty środków przeznaczonych do wydatkowania w ramach danego zlecenia dotyczył wyłącznie nabyć sprawdzających realizowanych w ramach operacji ponadregionalnych. Naczelnik dodał, że przy każdym zleceniu nabycia sprawdzającego kierownik komórki właściwej do spraw kontroli podatkowej ustalał z członkami zespołu sprawdzającego kwotę środków przeznaczonych na to nabycie.

(akta kontroli str. 543-545)

NIK, nie kwestionując treści zaleceń zawartych w „wytycznych w zakresie obsługi nabycia sprawdzającego w SYSTEMIE ZISAR-PLUS”, na które powołuje się Naczelnik wskazuje, że w istocie zalecenia te nie kolidują z obowiązkiem wynikającym ze wskazanego wyżej zarządzenia Ministra Finansów. Także wyższa ranga prawna zawartych w zarządzeniu norm skutkować powinna określaniem (np. w sekcji „uwagi” wygenerowanego szablonu zlecenia), kwoty limitu środków na przeprowadzenie nabycia sprawdzającego.

²² Dz.U. MF z 2021 r., poz. 17 ze zm.

2. W 2022 r., w 6 (na 44.881 dokonanych zwrotów) przypadkach złożenia przez podatników zeznań z wnioskowaną kwotą podatku do zwrotu²³, podatek ten zwrócony został po upływie terminów określonych w art. 77 Ordynacji podatkowej co skutkowało wypłaceniem odsetek za opóźnienie w przekazaniu nadpłaty w kwocie łącznej 150 zł.

Naczelnik wyjaśnił, że związane to było z wprowadzeniem nowej ulgi dla podatników (osób które nie ukończyły 26 roku życia) i błędnym zakwalifikowaniem zeznań w systemie oraz dużym obciążeniem pracowników pracą. Naczelnik podał, że z pracownikami przeprowadzony został odpowiedni instruktaż.

(akta kontroli str. 543-545)

OCENA CZĄSTKOWA

W Urzędzie prawidłowo weryfikowano poprawność złożonych zeznań podatkowych za 2022 r. z wykazaną nadpłatą podatku do zwrotu i w przypadku wykrycia błędów zawiadamiano podatników o konieczności złożenia odpowiednich korekt (wytypowana do badania próba wynosiła 24 sprawy).

Terminowość dokonywanych zwrotów nadpłat podatku była monitorowana przez wyznaczonych do tego pracowników US, jednak sześciu zwrotów dokonano po upływie wymaganego terminu.

Prawidłowo realizowano czynności związane z nabyciem sprawdzającym. W wydawanych pracownikom US zleceniach tego nabycia, wbrew zarządzeniu MF w sprawie funduszu nabycia sprawdzającego, nie określano limitu środków funduszu nabycia sprawdzającego do wykorzystania w zlecanym nabyciu.

Naczelnik prawidłowo i w ustawowo określonym terminie po wpłynięciu do US protokołu TZR wydawał postanowienia w sprawie jego zatwierdzenia w całości.

Urząd osiągnął wyznaczone przez Dyrektora IAS wartości mierników dotyczących weryfikacji realizacji obowiązku ewidencjonowania obrotu przy wykorzystaniu kasy rejestrującej oraz wydawania paragonów fiskalnych w drodze nabycia sprawdzającego.

V. Uwagi i wnioski

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

Wnioski W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o podjęcie działań w celu:

1. określania w zleceniach nabycia sprawdzającego limitu środków funduszu nabycia sprawdzającego do wykorzystania w zlecanym nabyciu,
2. terminowego zwracania nadpłat podatku.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie²⁴ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia

²³ Dotyczy roku podatkowego 2021.

²⁴ Istnieje możliwość zgłoszenia zastrzeżeń opatrzonego kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, proszę o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.

pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, dnia 29 września 2023 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler:

Tomasz Nowiński
doradca prawny

Dyrektor:

z up. Artur Pięgas
p.o. wicedyrektor

.....
Podpis

.....
Podpis